

34 Herinneringen aan de toekomst

9 januari 2016. Veertien dagen geleden was op de televisie een prachtige documentaire te zien over Hans Dorrestijn – cabaretier, vogelaar, maar vooral tekstschrijver. Met de helaas al overleden Willem Wilmink behoort hij tot de productiefste én geliefdste schrijvers van onder meer een schat aan liederen voor kinderen en volwassenen. Een uniek mens, gekweld door chaos, depressiviteit en alcohol; maar ook gelukkig, vooral in zijn spel met taal en zoektochten naar vogels. Terecht beloond met een hoge onderscheiding en grote prijzen.

Dorrestijn vertelde onder meer over zijn lied *Oorlogswinter*. Louise en ik hadden direct een herinnering aan het eind van de tachtiger jaren. We woonden op de boerderij in Heerde. Nou ja, wonen? We waren er gelukkig te midden van een, grotendeels zelf uitgevoerde, verbouwing van boerderij tot huis – we waren er thuis. Robert en Martijn keken graag naar Joost Prinsen, die schitterde in het kinderprogramma *J.J. De Bom voorheen De Kindervriend* met teksten van – inderdaad – onder meer Hans Dorrestijn. Rond 1978 kwamen we in het bezit van de LP *Liedjes Van De Koude Grond*. Taalkunst van Wilmink en Dorrestijn, gezongen door Joost Prinsen. Eén van de liedjes is *Oorlogswinter*. Daarin vertelt een zoon zijn herinnering aan een hongertocht met zijn vader, met de verhullende maar alleszeggende laatste vier regels:

*Ik zat op vrede te wachten
't Kwam niet in mijn gedachten
Dat je me nooit meer zou halen
Je hebt me enkel gebracht*

De tekst van Hans Dorrestijn, de droevige muziek van Harry Bannink, de brakke stem van Joost Prinsen – een unieke combinatie, die je ook nu nog niet onberoerd laat. Lees, luister en/of kijk naar de originele tv-track uit 1977 (toen je nog in het openbaar kon roken...), klik maar [hier](#).

Op de voorgaande bladzijde werden drie herinneringen samengevoegd tot één verhaal. Daarmee zijn deze herinneringen deel van mijn leven geworden.

Zo ontwikkelt ons leven zich tot een verhaal dat bestaat uit een onontwarbare kluwen van herinneringen, van feiten én van fantasie, verbeelding, dat alles ingekleurd door persoonlijke interpretaties en gevoelens.¹

Dat grote verhaal maakt zichtbaar wie we (willen) zijn, zo verkrijgen wij identiteit. *'Alles waar geen verhaal van is, sterft in het tij van de geschiedenis.'*²

Herinneringen gaan over ons *verleden*, maar maken onze *toekomst*. Van de dag van morgen en overmorgen weten wij niets en kunnen wij niets voorspellen. Het enige dat wij over onze toekomst kunnen zeggen is dit: ze zal steeds meer gevuld worden met herinneringen en ze is eindig. Mijn leven lijkt weliswaar op een scheurkalender waar elke dag een blaadje afgaat, maar het is óók de stapel kalenderblaadjes die daarnaast ligt en die elke dag toeneemt, elk blaadje gevuld met herinneringen, samen mijn levensverhaal. Mijn toekomst is geen bedreiging maar een belofte, omdat ik mijn herinneringen meedraag. Ik word niet minder maar meer. Totdat mijn leven voltooid is en ik – naar ik hoop – mag voortleven in de herinnering van anderen...

En de zwarte herinneringen? Herinneringen zoals de zoon die uitzingt in het lied *Oorlogswinter*? Herinneringen die gevormd zijn in een jeugd zonder liefde? Traumatische herinneringen aan een verkrachting, aan een bermbom die een zoon doodde, aan de vlucht naar Europa? En dichterbij mijn eigen huid: de herinnering aan de zwarte periode in het leven van onze Martijn, het opnieuw uitvinden van zijn leven en zijn plotselinge dood?

Als ik me beperk tot het laatste: ja, óók die maken deel uit van mijn groeiende toekomst. Ik zie Martijn in zijn duisternis, maar – zoals ik schreef in blog 33 – 'de duisternis kon het niet aan.' Ik leer die duisternis een plaats te geven in mijn herinnering en dus in mijn toekomst.

Wat helpt het mij als ik een zwarte herinnering in een doos op de zolder opberg of mét een overledene in het graf laat neerdalen? Wie een graf graaft voor zijn herinnering, delft een kuil voor zijn toekomst. Want een begraven herinnering verandert uiteindelijk in een spook en zonder herinnering is er geen toekomst. Het vraagt wellicht moed om onder ogen te zien dat elke herinnering ons niet overkomt, maar het gevolg is van een ervaring én de betekenis die we daaraan zélf toekennen. Daardoor is die herinnering een aspect van onze zelf gekozen identiteit. Al of niet met hulp kunnen wij – met de moed der hoop – leren om zelf een andere betekenis te geven aan voldongen feiten.

Aan het begin van het jaar 2016 loop ik zó mijn toekomst tegemoet, niet mijn verleden. Mijn horizon verruimt zich door wat ik vandaag onderneem, creëer, ervaar; dat alles is morgen al weer betekenisvolle herinnering geworden. *'Alleen op het terrein van de herinnering kunnen we nog expanderen, rijker worden, toenemen.'*³

**Wij leven voort uit ons verleden
en worden daardoor wie wij zijn**

1 Wie meent dat de eigen herinneringen bestaan uit *feiten die waar zijn*, gun ik graag het lezen van het nogal onthutsende, maar ook niet zelden humoristische boek van dé kenners: Crombag, H. & Merkelbach, H., *Herzonden herinneringen en andere misverstanden*.

Ach, alleen deze titel al!!

2 Zie mijn gedicht *Van Nahuysplein*, klik [hier](#)

3 Botho Strauss (1944), *Herkomst*, 2015

Reactie? Klik [hier](#)

